

VEEL WISDOM GEWENST

NA DE CES VAN JANUARI DIT JAAR TOERDEN MARC EN IK NOG LANGS EEN VIJFTAL FABRIKANTEN IN NEVADA EN CALIFORNIË EN ÉÉN DAARVAN WAS WISDOM AUDIO, GEVESTIGD IN DE HOOFDSTAD VAN DE STAAT NEVADA, CARSON CITY. HET WAS WEL EVEN RIJDEN, WANT IN DE V.S. IS VRIJWEL ALLES GROOT EN VER, MAAR NA EEN DRUKKE CES EN DE DRUKTE VAN LAS VEGAS, LEEK DE '95/NORTH' EEN WEG DOOR NOBODY-LAND...

Om te weten wie dat Wisdom Audio wel is, nemen we je mee naar een aantal misschien wat minder opgevalen berichtgevingen in HVT van de afgelopen tijd. Als 'beurs-tijgers' komen we nog wel eens ergens zo je weet en met Wisdom Audio maakten we in het najaar van 2008 voor het eerst kennis op de CEDIA in Denver. Was het toen in eerste instantie slechts oppervlakkig, later op de CES van 2011 omschreven we de demonstratie in de suite van het Venetian: "Ronduit 'smashing' in één woord. Misschien de beste luidspreker anno nu. Kost wat, maar dan heb je ook wat." In het beursverslag van High End München: "Prachtige weergevers. Ongekend transparant." En in die laatste kwalificatie stond ik niet alleen, want Marc Brekelmans noteerde in zijn verslaglegging op hifi.nl: "Jerry Hanna van Wisdom Audio verzorgt een uitstekende demo waarbij filmmateriaal wordt afgewisseld met muziek van onder andere Michael Bublé en Cream.

En dat klinkt ongelooflijk goed! Zo goed zelfs dat we twee keer langs zijn geweest. Zondermeer een van de best klinkende sets tijdens de High End München. Jammer genoeg (nog) niet in Nederland leverbaar." In deze laatste demo betrof het model L75, waar wij verderop in dit artikel nog nader op terug zullen komen.

Maar of je nog niet overtuigd bent: "Wisdom Audio is an interesting company. It builds no-compromise loudspeakers specifically for installers that seek performance, and it offers its exotic designs in architectural and in-room versions. However, Wisdom does offer a floorstanding model, and its L75 speaker incorporates a 48-inch planar magnetic line source that's set up up to reproduce everything above 275Hz. A multiple cone array that utilizes four 6-inch drivers handles low frequencies, and driving this unique transducer system is the company's SC-1 system that features Audyssey room processing. The speaker stands just about 80-inches tall and it is less

than 18 inches deep. Wisdom says the speaker is 95dB sensitive and capable of reproducing a frequency range of 40Hz to 20kHz.” Aldus www.electronichouse.com.

GENESIS TECHNOLOGIES / WISDOM AUDIO

Gesterkt door bemiddeling van de distributeur Genesis Technologies Benelux – ja, die is er wel degelijk ten onzent – reisden we noordwaarts om de avond vóór het door Wisdom Audio aangemerkte tweedaagse ‘Design Seminar’ in het hotel aan te komen. Die avond begon met een ontvangst bij Wisdom Audio-directeur Mark Glazier thuis. En dat dit geen toeval was, bleek wel uit het feit dat er gepoogd werd ons op het verkeerde been te zetten met de geluidsweergave in zijn woning. “Speelt er een sub mee? Wat denken jullie?” Marc had het goed – géén! – en zo mocht later blijken ook weer niet. Ik twijfelde sterk omdat al kijkend naar de vlak onder het plafond hangende luidsprekers ik óók meende er geen te kunnen ontdekken... Maar de weergave werd unaniem – het seminar werd door nog drie gasten bezocht, Amerikanen werkzaam in de custom install – als ‘kwaliteit’ gestempeld.

Gaandeweg die ontmoeting werd ons duidelijk wie de gastheren zouden zijn. Mark Glazier heeft na vele jaren ervaring opgedaan in diverse functies bij Madrigal en werkzaam geweest te zijn als consultant de titel algemeen directeur. Jon Herron – opvallend was de goede sfeer, niet alleen tussen beide Wisdom-heren, maar zo zou later in de fabriek ook duidelijk worden – heeft eveneens enkele jaren gewerkt bij Madrigal (o.a. Mark

Levinson) voor hij gevraagd werd het Wisdom-team te komen versterken.

Op kantoor werden we voorgesteld aan de rest van het team: twee knappe technische koppen, te weten Dave Michno die verantwoordelijk is voor de materialen, logistiek hiervan en het design en David Graebener, de ‘geestelijk vader van de ‘planar-magnetic transducers’.

SEDERT 1996 HEBBEN ALLE WISDOM AUDIO SYSTEMEN ENIGE VORM VAN EEN CORRECTIE-ALGORITME VOOR DE KAMERAKOESTIEK.

Een kantoor verderop Ed Jaeger, CEO, en voegde zich Todd Sutherland, die zich voornamelijk met de demo’s bezig zou houden. Wie meer over de achtergronden van de heren wil weten, raadplege www.wisdomaudio.com/company_team.php. Jerry Hanna was na de drukke CES toe aan een bezoek thuis, in Palo Alto, iets ten zuiden van San Francisco.

HISTORISCH INTERMEZZO

Gezien de achtergronden was na de start in 1971 van SpeakerLab door David Graebener en met in 1978 de eerste PMD (planar magnetic transducer) als resultaat, de samenwerking met Tom Bohlender – ook geen onbekende in luidsprekerland – voor de hand liggend: twee geniale ontwerpers die hun kennis bundelden en werd in 1992 BG opgericht. Nadat Bohlender was vertrokken

werd in 1996 Wisdom Audio opgericht in Carson City. Maar als zo vaak, wie zorgt er voor de verkoop en zo meer? In 2006 doorliep Wisdom Audio een reorganisatie, met nieuw kapitaal en nieuw elan. Ed Jaeger werd CEO en Mark Glazier directeur, terwijl David Graebener de taken van hoofdontwerper op zich nam. In 2009 ziet de 'Sage'-serie het levenslicht. Op deze plek willen we niet verder ingaan op details, zie daarvoor de voornoemde link.

TECHNISCH INTERMEZZO

Sinds 1996 zijn vrijwel alle Wisdom Audio weergavesystemen voorzien van een vorm van aanpassing aan de kamerakoestiek; zoals onder andere hiervan sprake is bij merken als Lyngdorf – maar ook vandaag de dag zelfs de goedkopere AV-receivers er middels een Audyssey-versie van voorzien zijn – of bij B&O in de BeoLab5 en moet er toch 'iets' zijn dat het nodig maakt in de weergever zelf een of meerdere metingen te laten doen om de 'nukken' van de kamerakoestiek de baas te blijven.

LIJN- VERSUS PUNTBRON

Aangezien Wisdom Audio in de bouw van de luidsprekers het principe van lijnbron hanteert, behoeft dat nadere uitleg. Bij een weergever die als lijnbron werkt, straalt de muziek als een 'kolom' door de ruimte waarin deze is geplaatst. Een van de voordelen hierbij is dat over de afstand er slechts een verzwakking optreedt van de geluidsdruk en als tweede de reflecties van zijwanden veel geringer zijn om over die van de vloer en het plafond maar te zwijgen.

Bij de puntbron ligt dat anders want de weergever die volgens dit principe werkt 'ziet' deze bij wijze van spreken bij de eerste reflecties al vier spiegelbeelden per luidsprekerkant. Denk daarbij maar aan een kaars die je in de hoek van een kamer zet waarbij de wanden van spiegels zijn. Tel daarbij de tweede luidspreker op en je komt tot ontelbaar vele 'bronnen'.

MODELLEN

Wisdom Audio hanteert een paar principes die in grote mate bepalen hoe hun luidsprekers ingezet worden. Het belangrijkste uitgangspunt is de magnetostaat. Magnetostaten worden in de P-serie ingezet als puntbron tweeter/midrange, en in de L-serie als lijnbron. En daarmee hebben we meteen het tweede principe te pakken: het gebruik van punt- en lijnbronnen. Het derde en vierde principe heeft te maken met de aansturing van de luidsprekers. Iedere Wisdom Audio luidspreker wordt ge-biampd aangestuurd, waarbij een SC-1 controller de actieve filtering van de luidsprekers verzorgt. Daarnaast kunnen alle luidsprekers ook uitstekend ingebouwd worden. Sterker nog, dat is de voorkeursopstelling. Het Wisdom assortiment is op te splitsen in twee – binnenkort zelfs drie – productlijnen: de relatief betaalbare Sage Serie en de absolute topluidsprekers uit de Wisdom Serie. Tijdens ons bezoek aan de fabriek in Carson City konden we daarnaast kennis maken met prototypes van een instapserie die de naam Insight Series zal gaan dragen.

SAGE SERIES

In de Sage Series vinden we luidsprekers die werken volgens het puntbron-principe en luidsprekers die als lijnbron werken. Alle modellen worden Het meest compacte modelletje is de P20. De P20 maakt gebruik van een PMD (Planar Magnetic Drive) unit die alle frequenties boven de 650Hz voor zijn rekening neemt. De PMD wordt geflankeerd – in een D'Appolito opstelling – door twee kleine 6" woofers die een verbazingwekkende uitslag kunnen maken. Samen zijn ze in staat om frequenties tussen 40Hz en 20kHz (binnen ± 2 dB) weer te geven. De P20 is leverbaar in een vrijstaande, on-wall en in-wall versie.

Boven de P20 komt de P38, waarbij de PMD-unit opgesplitst wordt in drie aparte secties en verder als MTM-unit door het leven gaat (Midrange, Tweeter, Midrange). Daarnaast heeft de P38 nu in totaal vier 6" woofers. De P38 is uitsluitend leverbaar als in-wall of on-wall.

Nog een stapje hoger – letterlijk – vinden we de P48. De luidsprekerbezetting is identiek aan die van de P38, maar de opstelling van de units is geoptimaliseerd voor vrijstaande plaatsing. De MTM-unit zit nu bovenin de kast, de vier 6" woofers zijn eronder geplaatst. De P48 is inclusief voet een kleine 120 centimeter hoog, ruim 18 centimeter breed (zonder voet) en slechts 16 centimeter diep. De aluminium afwerking van de P48 is van pure topklasse.

De puntbron luidsprekers uit de Sage Series kunnen aangevuld worden met de C20 en C38 centerspeakers, of met een van de drie subwoofers uit het Wisdom Audio programma (waarover later meer).

De luidspreker die tijdens de High End in Munchen grote indruk op ons maakte is – voornamelijk – de eerste echte lijnbron in het Wisdom assortiment: de L75. Gelukkig is de L75 niet uitsluitend als in-wall of on-wall verkrijgbaar. Het prachtig afgewerkte, ranke modelletje kan zonder problemen in iedere luidspreker geplaatst worden. Hij mag dan bijna twee meter de lucht in steken, door zijn zeer slanke profiel (18 x 16 cm) blijft hij visueel relatief bescheiden. Het belangrijkste kenmerk van de L75 is de bijna 130 centimeter (2 secties van 24") lange magnetostaat die alle frequenties boven de 275Hz weergeeft. Alleen de allerlaagste frequenties (tot 40Hz) worden door de vier 6" woofers verzorgd.

Ook tijdens de demonstraties bij Wisdom Audio was het de L75 – dit keer in een L75i inbouw-versie – die gezien de prijs/prestatie verhouding de meeste indruk op ons wist te maken.

De L100 is niet als vrijstaande luidspreker verkrijgbaar. Kan ook haast niet, want deze luidspreker is opgebouwd uit twee (vier voor stereo) separate kasten: een voor de

magnetostatische driver (2x 24" secties) en een voor in totaal acht 6" woofers.

De L150 is zelfs een combinatie van twee L75 inbouwkasten – oplettende lezers hebben waarschijnlijk tegen deze tijd ontdekt dat de getallen achter de 'L' staan voor de hoogtemaat in inches – waarbij de ene kast is gevuld met de magnetostaat (3x 24" secties) en de andere met twaalf 6" woofers.

Ook de modellen in de L-serie kunnen natuurlijk aangevuld worden met een center-luidspreker (een C150 bestaande uit drie separate kasten, waarvan de middelste twee 24" PMD-drivers bevat en de andere twee ieder acht 6" woofers bevatten) en een van de drie subwoofers uit het Wisdom gamma.

WISDOM SERIES

De Wisdom modellen vormen het non plus ultra binnen het Wisdom assortiment. Meer dan manshoge (LS4) full-range magnetostaten met een zeer hoogwaardige afwerking en subtiele designelementen. Zonder dyna-

"THIS IS ONE OF THE FEW SYSTEMS THAT JUST MAY, LIKE SCHEHERAZADE, THRILL YOU FOR A THOUSEND AND ONE NIGHTS." (HARRY PEARSON, THE ABSOLUTE SOUND)

mische drivers geeft de LS4 alle frequenties boven 80Hz met een magnetostatisch paneel weer. Het deel van de panelen dat de frequenties tussen 80Hz en 750Hz moet weergeven heeft een oppervlak dat gelijk staat aan dat van 43 dynamische 6" woofers. De LS4 en LS3 (ongeveer de halve hoogte en de halve oppervlakte van een LS4) moeten met hun rug tegen de muur geplaatst worden, daarbij maximaal gebruik makend van de natuurlijk versterking die de nabijheid van de achterwand biedt. Als we de in de fabriek de afwerkinggraad bewonderen – bewondering is de enige term die gepast is – valt op hoeveel oog voor detail de mensen bij Wisdom Audio hebben. Een oog voor detail dat je verwacht bij producenten van Zwitserse horloges en luxueuze limousines.

INSIGHT SERIES

Allemaal mooi en aardig zal de lezer misschien denken, maar haast onbetaalbaar voor de modale consument. En dan hebben we het nog niet over het probleem van inbouw in onze betonnen schoenendoos die we 'thuis' noemen. Voor dat eerste 'probleem' hebben ze bij Wisdom een oplossing gevonden in een meer prijsvriendelijke Insight Series. Kleine, zelf ontwikkelde ovale woofers worden in de Insight serie tot een puntbron of lijnbron gecombineerd met PMD-units. Maar nu niet

actief gefilterd en met twee eindversterkers per luidspreker aangestuurd, maar passief gefilterd als iedere andere luidspreker. Dat bespaart een Wisdom Audio SC-1 processor en twee eindversterkers, en is bovendien veel makkelijker te combineren met bestaande installaties. In de Insight Series komen drie puntbron modellen (de P3i, P4i en P6i) en een echte lijnbron in de vorm van de L8i. Alle uitsluitend geschikt voor inbouw.

SUBWOOFERS

Bij inbouw luidsprekers horen natuurlijk ook inbouw subwoofers. Wisdom Audio heeft er drie in het programma. Alle uitstekend te verstoppjen achter een Amerikaanse dry-wall. Maar ook toe te passen in plafonds, of zelfs onder de vloer. De S90i passieve Regenerative Transmission Line subwoofer is een echte in-wall: slechts 14 centimeter dik, maar om voldoende inhoud te genereren wel ruim 230 centimeter hoog en 35 centimeter breed. De S90i moet gecombineerd worden met de SC-1 processor, aangezien deze het wisselfilter tussen het sublaag en de rest van het audiospectrum moet verzorgen.

De SCS wordt door Wisdom Audio liefkozend de 'Suitcase Sub' genoemd vanwege zijn bescheiden afmetingen. De SCS is een actieve subwoofer die net zoals de S90i gebruik maakt van een variatie op het transmissielijn principe. De SCS wordt versterkt door een ingebouwde 400 watt klasse-D versterker en hij kan uitstekend gecombineerd worden met de SC-1 processor voor een actieve filtering.

De STS is een echt beest van een subwoofer. Groot is een understatement: ruim 150 centimeter hoog, 91,5 centimeter diep en 45 centimeter breed. Hij weegt bovendien een liefvallige 159 kilogram. Niet alleen de fysieke afmetingen zijn indrukwekkend, ook de prestaties zijn van ongekend niveau. Wat dacht je van een maximale geluidsdruk van 130dB – voor alle duidelijkheid, dat is de fysieke pijngrens – bij 20Hz. Het loopt je dun door de broek. Maar gelukkig is de STS geen pure krachtpatser, gecombineerd met de SC-1 processor kan hij subtiel en uiterst verfijnd ingezet worden. Die maximale geluidsdruk heb je achteloos bij de hand... mocht je het een keer nodig hebben om indruk te maken.

Genesis Technologies Benelux

Kalkhoevestraat 1, Poort 11

B-8790 Waregem

M: +32 472 550 109

T: +32 56 620 234

F: +32 56 620 202

info@genesis-technologies.be

www.genesis-technologies.be